

Білоцерківський національний аграрний університет
Економічний факультет
Кафедра фінансів, банківської справи та страхування

	<p>СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ АГРОСФЕРИ»</p> <p>Галузь знань – 05 «Соціальні та поведінкові науки» Спеціальність – 051 «Економіка» Освітня програма – «Економіка»</p>
<p>Рівень вищої освіти</p>	<p>Третій (освітньо-науковий)</p>
<p>Компонент освітньої програми:</p>	<p>Обов'язковий</p>
<p>Кількість кредитів ECTS / загальна кількість годин</p>	<p>4 кредитів / 120 годин</p>
<p>Семестр</p>	<p>4</p>
<p>Форма контролю</p>	<p>Залік</p>
<p>Мова викладання</p>	<p>Українська</p>
<p>Профайли викладачів</p>	<p>Варченко Ольга Миронівна Посада: проректор з наукової та інноваційної діяльності, професор кафедри фінансів, банківської справи та страхування Вчене звання: професор Науковий ступінь: доктор економічних наук Робоче місце: навчальний корпус №4 (пл. Соборна, 8/1), 130 ауд. (кафедра фінансів, банківської справи та страхування). E-mail: Olga.Varchenko@btsau.edu.ua Зв'язок з викладачем:+380676043412</p>
<p>Опис дисципліни</p>	<p>Дисципліна «Концептуальні засади сталого розвитку агросфери» спрямована на формування у здобувачів системи знань з інтерпретації теоретичних основ еволюції концепції сталого розвитку, засад її реалізації, її категоріального апарату, специфіки методичного інструментарію дослідження сталого розвитку на мікро- та макрорівнях економіки та особливостей його застосування, розуміння необхідності урахування принципів сталого розвитку в обґрунтуванні напрямів зростання економічної системи.</p> <p>Особливістю вивчення «Концептуальні засади сталого розвитку агросфери» це інтегрований курс, обов'язкової частини ОНП, що пов'язує у систему такі компоненти як економічні, екологічні та соціальні в розвитку різних країн та в світі в цілому,</p>

	що можливо завдяки системному підходу. Стійкий розвиток людства тісно пов'язаний із проблемою прогнозування розвитку майбутніх цивілізацій, особливо у зв'язку із екологічними проблемами, ускладненням продовольчого забезпечення та інших глобальних загроз.
Передумови для вивчення дисципліни	Навчальна дисципліна «Концептуальні засади сталого розвитку агросфери» базується на знаннях таких дисциплін, як «Філософія науки», «Методологія наукових досліджень в економіці», «Сучасні економічні теорії та економічні системи», «Економіка формування та використання потенціалу соціально-економічних систем», «Сучасні методи оптимізації у прикладній економіці».
Мета вивчення дисципліни	Метою вивчення дисципліни «Концептуальні засади сталого розвитку агросфери» є формування у аспіранта здатності до здобуття навичок узагальнення на основі критичного аналізу наявної наукової інформації та власних знань, одержаних за програмою підготовки, різних за масштабами проблем пов'язаних зі взаємодією природи та суспільства та реалізацією принципів сталого розвитку.
Формат дисципліни	Для денної форми навчання дисципліна викладається в очному форматі, із застосуванням мультимедійних засобів. За необхідності (індивідуальні графіки, дистанційна форма навчання тощо) можуть використані платформи Moodle, ZOOM. Формат проведення дисципліни є змішаним: поєднання як традиційних форм навчання з елементами дистанційного навчання.
Очікувані результати навчання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Мати знання щодо глобальних проблем та особливостей їх прояву, вміти систематизувати глобальні проблеми та обґрунтовувати напрями по їх вирішенню у рамках забезпечення збалансованого розвитку економічних систем різного рівня; 2. Знати основні сучасні проблеми розвитку світової спільноти; ключові положення концепції сталого розвитку; перелік основних подій і заходів щодо сприяння переходу до сталого розвитку на світовому рівні; вміти обґрунтовувати напрями екологізації вітчизняного сільськогосподарського виробництва; знати стратегічні цілі розвитку аграрного сектору економіки, пов'язані з необхідністю переходу аграрного сектору на модель сталого розвитку та пропонувати раціональні рішення щодо її реалізації; 3. Вміти систематизувати сучасні проблеми науки та освіти щодо переходу економічної системи при переході до сталого розвитку; 4. Вміти охарактеризувати основні передумови утвердження концепції сталого розвитку на світовому і національних рівнях; розуміти необхідність поєднання зусиль держави і бізнесу у забезпеченні реалізації концепції сталого розвитку; обґрунтувати необхідність переходу вітчизняної економіки та її аграрного сектору на модель сталого розвитку; 5. Знати ознаки сучасного етапу глобалізації, основні напрями впливу світової економіки на розвиток вітчизняного сільськогосподарського виробництва; основні напрями та

структуру експортних потоків сільськогосподарської продукції України; ризики сталого розвитку аграрного сектору економіки в сучасних умовах; механізми запобігання та зменшення негативних наслідків впливу глобального середовища на розвиток аграрного сектору вітчизняної економіки;

6. Вміти аналізувати сучасні тенденції розвитку світової агропродовольчої системи; обґрунтувати вплив зростання відкритості вітчизняної економіки на сталість розвитку її аграрного сектору; пояснити необхідність застосування превентивних і компенсаційних заходів з метою забезпечення і підтримання сталого розвитку аграрного сектору;

7. Володіти навичками визначення взаємозв'язків і взаємовпливу екологічних, соціальних та економічних чинників на розвиток економічних систем, вміти обґрунтувати вплив держави і суспільства на основі інструментів регулювання економічними процесами на макро- і мікрорівнях в контексті сталого розвитку;

8. Знати сутність категорії економічної сталості; послідовність дослідження економічних систем на основі системного аналізу; перелік основних внутрішніх чинників впливу на розвиток вітчизняної агросфери; вміти характеризувати зовнішні чинники, що впливають на розвиток вітчизняної агросфери на національному і глобальному рівнях; економічний зміст основних показників сталого розвитку та глобальному, національному, локальному, організаційному рівнях;

9. Вміти комплексно аналізувати проблеми забезпечення економічної сталості сільського господарства; знаходити значення показників економічної сталості агросфери; оцінювати відносний рівень сталості економічного розвитку агросфери на підставі відповідних показників; розраховувати показники сталості на глобальному, національному та локальному рівнях; знаходити джерела інформації одержання цих показників;

10. Вміти комплексно аналізувати макроекономічний стан та соціально-економічні тенденції розвитку агросфери та обґрунтувати основні напрями забезпечення її збалансованого розвитку;

11. Володіти навичками оцінювання природно-ресурсного потенціалу економічних систем різного рівня та ефективності його використання, вміти обґрунтувати заходи щодо збереження та раціонального використання;

12. Вміти ідентифікувати основні еколого-економічні проблеми розвитку агросфери (аграрний сектор, сільське господарство, сільська територія, сільськогосподарське підприємство) та розробляти напрями досягнення екологоорієнтованого їх розвитку;

13. Мати навички ідентифікації викликів соціально-економічного розвитку економічних систем різного рівня та пропонувати інструменти та заходи щодо підвищення якості життя та життєвого середовища сільського населення;

14. Вміти систематизувати форми та інструменти державної політики в області сталого розвитку та обґрунтувати напрями модернізації існуючих інструментів та розробляти дієві заходи та

	<p>важелі регулювання в сучасних умовах економічних систем різного рівня;</p> <p>15. Вміти виділяти можливості та нові виклики розвитку економічних систем різного рівня та обґрунтовувати заходи щодо їх вирішення, зокрема, в пріоритетах зеленої економіки для України, альтернативних технологіях сільськогосподарського виробництва, тощо;</p> <p>16. Вміти розробляти наукову гіпотезу та завдання наукового дослідження із урахуванням принципів сталого розвитку;</p> <p>17. Мати навички щодо формування системи принципів сільського розвитку та обґрунтовувати заходи щодо їх реалізації у науковому дослідженні;</p> <p>18. Вміти розробляти заходи та інструменти запобігання впливу глобальних кліматичних змін у розвитку економічних систем (аграрного сектора, сільського господарства, сільської території, сільськогосподарського виробництва);</p> <p>19. Мати навички щодо проведення спеціальних досліджень в аспекті збалансованого розвитку економічних систем, зокрема, диверсифікація економічної діяльності на селі, напрямів модернізації організаційно-фінансової підтримки сімейного фермерства, нейтралізації ризиків трудової міграції сільського населення, запровадженні альтернативних форм сільськогосподарського виробництва і т.д.</p>
<p>Структура курсу</p>	<p style="text-align: center;"><i>Змістовий модуль 1.</i></p> <p style="text-align: center;">Теоретичні основи сталого розвитку</p> <p>Тема 1.1. Глобальні проблеми сучасності та концепція сталого розвитку.</p> <p>Тема 1.2. Кліматичні зміни та низьковуглецевий розвиток.</p> <p>Тема 1.3. Економічна сталість сільськогосподарського виробництва.</p> <p>Тема 1.4. Регіональний аспект економічної сталості агросфери.</p> <p style="text-align: center;"><i>Змістовий модуль 2.</i></p> <p style="text-align: center;">Розвиток економічної бази сільського господарства як основи сталого розвитку</p> <p>Тема 2.1. Альтернативне сільськогосподарське виробництво.</p> <p>Тема 2.2. Соціальна складова сільських територій: основні елементи та інтерпретація ключових визначень.</p> <p>Тема 2.3. Життєве середовище і напрями його модернізації.</p> <p>Тема 2.4. Сільський розвиток: зміни на селі задля економічного зростання.</p> <p style="text-align: center;"><i>Змістовий модуль 3.</i></p> <p style="text-align: center;">Сучасні проблеми України у реалізації принципів сталого розвитку</p> <p>Тема 3.1. Концепція сталого розвитку: український контекст.</p> <p>Тема 3.2. Сучасні тенденції розвитку міжнародних агропродовольчих зв'язків та їх вплив на перспективи забезпечення сталого розвитку аграрного сектору України.</p>

<p>Методи навчання</p>	<p>Під час лекційного курсу застосовуються слайдові презентації у програмі Microsoft Office Power Point, роздатковий матеріал, дискусійне обговорення проблемних питань.</p> <p>Практичні заняття проводяться у вигляді семінарів-практикумів з розглядом реальних ситуацій із вітчизняної та зарубіжної практики.</p>
<p>Політика</p>	<p>Політика щодо академічної доброчесності: очікується, що письмові роботи здобувачів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі здобувача (списування, відсутність посилань на використані джерела, фабрикація, фальсифікація, обман) є підставою для її незарахування викладачем.</p> <p>Політика щодо відвідування занять: очікується, що здобувачі відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Здобувачі мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. Відпрацювання пропущених занять згідно графіку консультацій викладача. За об'єктивних причин навчання може відбуватись в он-лайн режимі.</p> <p>Політика щодо дедлайнів і перескладання: здобувачі мають дотримуватися термінів виконання усіх видів робіт.</p> <p>Політика щодо виконання завдань: позитивно оцінюється відповідальність, старанність, креативність.</p> <p>Політика оцінювання: засоби та критерії оцінювання прописані в робочій програмі дисципліни, розміщеної на платформі Е-навчання Білоцерківського НАУ (Moodle).</p>
<p>Рекомендовані джерела інформації</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Концептуальні основи сталого розвитку агросфери: Навчальний посібник. Білоцерківський національний аграрний університет. Біла Церква, 2016. 184 с. 2. Сансебе Я., Димань Т. Основи сталого розвитку аграрного сектора Біла Церква, 2010. 300 с. 3. Шубравська О.В., Бородіна О.М. Аграрний і сільський розвиток для зростання та оновлення української економіки: наукова. ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2018. 152 с. 4. Порядок дій «Порядок денний на ХХІ століття» («Agenda 21»). К.: Видавництво «Інтелсфера», 2000. 359 с. 5. Варченко О.М. Методичні рекомендації до проведення практичних занять, виконання самостійної роботи та ІНДЗ з дисципліни «Концепція сталого розвитку» здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти спеціальності 051 «Економіка». Біла Церква, 2019. 33 с.